

Zachovejme populaci jiříček a vlaštovek v obci

Název projektu: Hnízda a hnízdní věž pro jiříčky a vlaštovky

Zpracovala Eva Růžičková a Marie Hejsková

Anotace

Cílem tohoto projektu je zlepšení soužití mezi lidmi a ptáky vázanými na lidská sídla a podpora jejich populace a to pomocí:

- hnízdní věže pro jiříčky na vhodném obecním pozemku
- pořízení podložky pod hnízda pro zachycení trusu a umělých hnízd k umístění na žádané místo pro zájemce z řad občanů

Tematická oblast

Zábava, životní prostředí

Popis projektu

V březnu přilétají první jiříčky a vlaštovky z daleké Afriky k nám do obce. Vracejí se zpět na místo, kde se narodily nebo kde předešlý rok hnízily. Jsou to praví poslové jara a věrní společníci, kteří nám pomáhají od komárů a dalšího hmyzu.

Tito ptáci jsou však v ohrožení. S úbytkem hospodářských budov a přibývajícím počtem opravených, zateplených fasád ubývá bezpečných hnízdíšť a úkrytů. I když je shazování hnízd zakázáno, lidé to bohužel často dělají.

Může se stát, že si vlaštovky či jiříčky postaví hnízdo na tom pro vás nejméně vhodném místě. Trus vám z hnízda padá na schody nad vstupem či na kola v průjezdu. I toto má řešení: můžete jim nabídnout umělé hnízdo na jiném, vhodnějším místě nebo umístit pod stávající hnízdo podložku zachycující trus.

V rámci participativního rozpočtu bych chtěla jiříčkám nabídnout hnízdní věž a pro zájemce z řad občanů pak možnost přijít si pro hnízdo nebo podložku pro vlaštovky či jiříčky, umístit ho na svou budovu a podpořit tak populaci těchto ptáků v obci.

Ptáci vázaní na lidská sídla

Hnízdní příležitosti v lidských sídlech

Ilustrace: Pavel Procházka

Poštolka obecná

Ve městech od: 20. století
Kdy hnízdí: III–VIII
Kde hnízdí: v různých typech výškových výhledů budov, ve věžích, na komínkách a sloupkách elektrického vedení, ale i na parapetu či v truhlíku na balkoně

Sova pílečná

Ve městech od: středověku
Kdy hnízdí: III–VIII, v závislosti dostává potravu (gradivo drobných savců) i později na podzim
Kde hnízdí: na pókách hospodářských budov a kotelnic

Rorýs obecný

Ve městech od: starověku
Kdy hnízdí: začátek V až druhá polovina VII
Kde hnízdí: dutiny v různých typech starověkých výhledů nad 5 m v podstřeší, za opevněními, ve spárách mezi panely, v otvorech ve zdivu

Vlaštovka obecná

Ve městech od: starověku
Kdy hnízdí: V–VIII
Kde hnízdí: ve stěhách a chlévích, v příchodech, pod mosty, v háčích a garážích, zpravidla usnadněno

Jívička obecná

Ve městech od: středověku
Kdy hnízdí: VI–IX
Kde hnízdí: pod římsami o ve výhledích, pod balkóny, v rozích oken, zpravidla z vnější strany budov

Vrabc domácí

Ve městech od: starověku
Kdy hnízdí: III–VIII, hnízdiště vyhlubá jako úkryty otáčená
Kde hnízdí: o dutých budov, v podstřeší, za okapy, v konstrukčních soustavách, v odtěrahovacích otvorech apod.

Rehek domácí

Ve městech od: středověku
Kdy hnízdí: IV–VII
Kde hnízdí: ve výhledích budov a stří, za trámy, v průbalkách

Kos černý

Ve městech od: 19. století
Kdy hnízdí: IV–VII
Kde hnízdí: v hustých keřích a stromech, v živých plotech, na dřevnách v kornýnách i průbalkách, na konstrukcích nižších budov

Holub hřmáč

Ve městech od: koncem 20. století
Kdy hnízdí: III–IX, hnízdiště se však může protáhnout až do konce X
Kde hnízdí: na stromech, v podstřeší, v odtěrahovacích i na budovách

Straka obecná

Ve městech od: 90. let 20. století
Kdy hnízdí: III–VIII
Kde hnízdí: na stromech a hustých keřích

Kavka obecná

Ve městech od: 20. století
Kdy hnízdí: VI–IX, hnízdiště využívá jako úkryty otáčená
Kde hnízdí: v dutých budov, v podstřeší, ve výhledích věží, v nepoužívaných kornýnách, ve stromových dutinách a burškách

Proč podporovat sousedství jiříček a vlaštovek?

Bojovníci s hmyzem

Tito ptáci se živí hmyzem – mouchami, komáry a dalšími škůdci. Jedna jiříčka uloví za sezónu až 500 000 kusů hmyzu. Jsou tak vítanými pomocníky na našich zahradách.

Symbol jara

Lidé odedávna věří, že krom jara přináší vlaštovky také štěstí. Staří Slované je považovali za posmrtné zosobnění lidské duše.

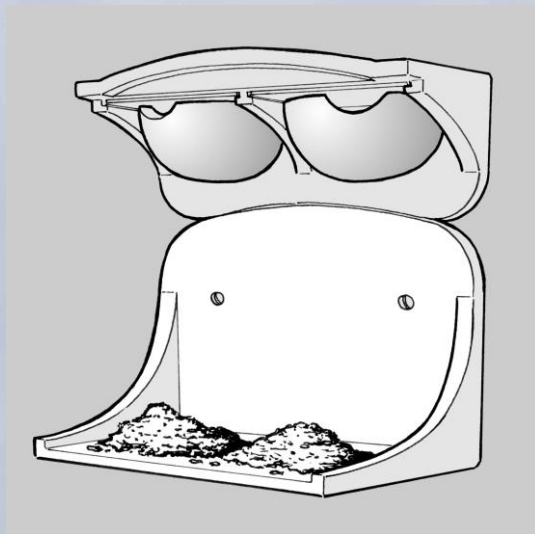
Neúnavní nomádi

Na cestě z Afriky urazí kolem 2 500 km, nejvzdálenější nález naší vlaštovky pochází z Jihoafrické republiky (8 503 km). Každoročně se vrací k nám do původního hnízda. Pokud o něj přijdou, musí si stavět nové a těžko přesídlují jinam. Takto putují celý svůj život, který může být delší než 10 let.

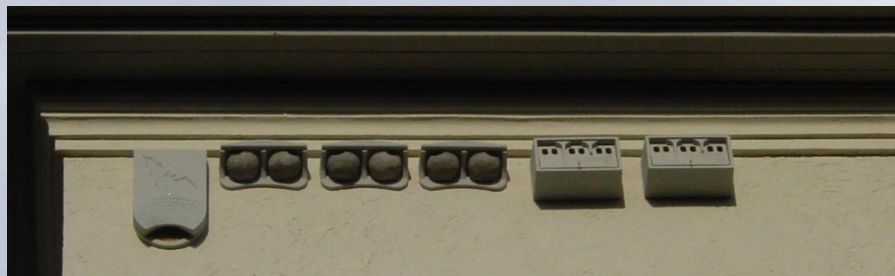
Individuální hnízda a podložky na fasádu - nabídka pro občany dle zájmu

Hnízda a podložky pro jiříčky, vlaštovky, případně i netopýry
- zajištění hnízda, pomoc s vytipováním vhodného místa a instalací.

Individuální hnízda a podložky na fasádu - nabídka pro občany dle zájmu

Individuální hnízda a podložky na fasádu - nabídka pro občany dle zájmu

Jak na umístění hnízda?

Hnízda se umísťují v dostatečné výšce do průjezdů, stodol, stájí, pod podhled střechy nebo okna, tak aby byla chráněna před deštěm.

Hnízdo je možné vruty připevnit ke svislé stěně nebo stropu (podhledu) dle typu zvoleného hnízda, cca 6 cm pod strop.

Hnízd může být i více vedle sebe, pokud je dodržena vhodná vzdálenost a volný výletový prostor.

Hnízdní věž pro jiříčky

- hromadné hnízdiště na obecním pozemku

Hnízdní věž pro jiříčky

- hromadné hnízdiště na obecním pozemku

Lokalita

Vhodné umístění by bylo vybráno ve spolupráci s ČSO – Českou společností ornitologickou.

Nabízí se například plocha pod Sokolovnou – případný trus by zde na rozdíl od zástavby nepřekážel, jiříčky se každoročně pokouší hnízdit na budově Stínící techniky naproti kapličky, věž by tudíž mohly objevit. Věž by zde vhodně navazovala na novou naučnou stezku.

Možné by bylo také vytipovat a využít stávající sloup.

Termín realizace

Do konce listopadu 2022.

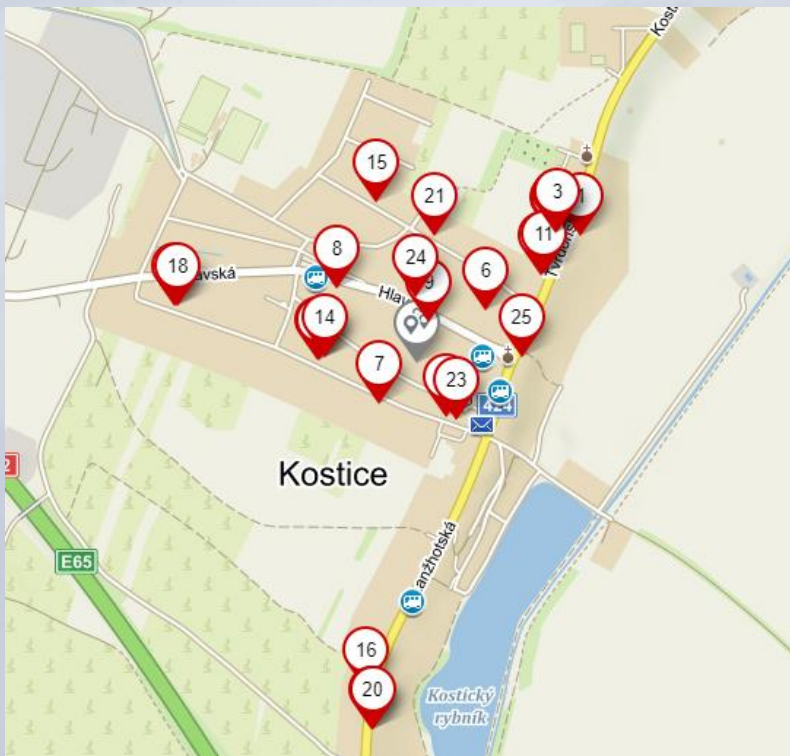
Hnízdní věž pro jiříčky – již realizovaný příklad v Jetřichovicích

„Jetřichovice na Děčínsku postavily hnízdící věž pro jiříčky. Na moderních fasádách se ptáci neudrží“

Foto: Daniela Pilařová, zdroj: Český rozhlas <https://1url.cz/MKbkS>

Přirozená hnízda vlaštovek a jiříček

č. 1 – 23 vlaštovky

č. 24 – 25 jiříčky

Dle výsledků fb ankety a pozorování.

Předpokládané náklady

Velký dům pro jiříčky (18 hnízd)

- 85 000 Kč (jezirkabanat.cz) + stožár
- případně zhotovení u místní firmy

Individuální hnízda

Hnízdo pro vlaštovku/jiříčku

- dřevo + dřevobeton 330 Kč/1 ks

Dvojité hnízdo pro jiříčku

- dřevo + dřevobeton 650 Kč/1 ks
- dřevobeton 2 200 Kč/1 ks (eleganternější)

Podložka pod hnízdo

- dřevo 300 Kč/1 ks
- dřevobeton 930 Kč/1 ks (eleganternější)

Budka pro netopýry

- 400 Kč/1 ks

Zdroje a další informace

- <https://www.zelenadomacnost.com/>
- https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/priroda/ceske-svycarsko-jetrichovice-ptaci-hnizdeni-vez_2106201017_tzr?fbclid=IwAR1kf-PskbpvoWYYQc1pJfNbSnk-Cag6OO1l4zqCRCwKfaWnXb87wET6hl
- https://www.jezirkabanat.cz/velky-dum-pro-jiricky-18-hnizd---bez-stozaru/produkt/8799/30/?gclid=EAlalQobChMIkdDKuMXc9QIVCc13Ch1-hAKOEAQYASABEgIYovD_BwE
- <https://www.birdlife.cz/>
- <https://zoommagazin.iprima.cz/priroda/vlastovky-jsou-uz-tady-odkud-k-nam-letaji-proc-byly-symbolem-zla>
- <https://www.birdlife.cz/wp-content/uploads/2020/02/Letak-jiricky-A5-web-P.pdf>
- <https://oldcso.birdlife.cz/index.php?ID=1510>
- <https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2020-jiricka-obecna/>
- https://saveourswifts.co.uk/towers.htm?fbclid=IwAR2QMzWDm7jSlyUCu1gHCFz3iG8ndS6bAhr_e4IHTcRsUoSYRH1cgborxvQ
- https://stock.adobe.com/ee/search?k=schwalbennester&asset_id=284654050